

VVU BIBLIOTEKININKYSTĖS IR MOKSLINĖS INFORMACIJOS
KATEDROS ABSOLVENTAI LIETUVOS TSR BIBLIOTEKOSE

BRONĖ DIRGĖLAITĖ

Vilniaus V. Kapsuko universiteto Istorijos fakulteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedra Lietuvoje yra vienintelė įstaiga, ruošianti aukštojo išsilavinimo bibliotekininkus. 1972—1973 mokslo metus katedra pradėjo, pažymėdama savo įkūrimo dvidešimtmetį¹. Per palyginti neilgą veiklos laikotarpį ji pasiekė gerų rezultatų įvairiuose savo veiklos baruose: parengdama kvalifikuotus specialistus respublikos bibliotekoms, vystydama bibliotekininkystės ir bibliografijos mokslo tiriamąjį darbą Lietuvos TSR ir t. t.

Svarbiausias ir tiesioginis bibliotekininkystės katedros uždavinys — išleisti kuo gausesnį teoriškai bei praktiškai gerai pasiruošusių jaunųjų specialistų būrį. Šis uždavinys buvo svarbus pirmaisiais katedros susikūrimo metais, nemažiau svarbus ir dabar. Kasmet pareikalavimas knygai auga, nes sparčiais tempais vystosi mokslas, didėja aukštąjį išsilavinimą turinčių žmonių skaičius, plečiasi mokslo tiriamasis darbas. Todėl bibliotekų vaidmuo ir toliau didėja, sudėtingesnis tampa jų darbas. Pastaraisiais metais respublikoje susiformavo savarankiškas mokslinės techninės informacijos tarnybų tinklas, išaugo techninių bibliotekų skaičius. Bib-

liotekų darbuotojų išsilavinimas kelia didelių rūpesčių. Iš visų bibliotekose dirbančiųjų kadru 25,2% sudaro darbuotojai su specialiuoju viduriniu išsilavinimu, 52,4% — su bendroju viduriniu išsilavinimu. Bendro vidurinio išsilavinimo neturi net 15,8% bibliotekų darbuotojų, o tikrai kvalifikuotų specialistų — aukštosios mokyklos auklėtinių tėra tik 5,1%².

1949—1971 m. į bibliotekininkystės specialybę universitete priimta 2012 studentų, iš jų: 744 į stacionarinį skyrių, 1093 į neakivaizdinį ir 175 į vakarinį skyrių Kauno Bendramoksliniame fakultete. Stacionarinį skyrių iki šiol baigė 364, neakivaizdinį — 362, vakarinį³ — 46 specialistai. Iš viso bibliotekininkystės katedra išleido 772 absolventus.

Į bibliotekininkystės specialybę ilgą laiką buvo priimama po 20—25 studentus. (Žr. lentelę Nr. 1). Nors 1954 m. stojančiųjų kontingentas buvo 50 žmonių, bet sekančiais metais vėl sumažintas per pusę. Katedra seniai siekė padidinti stojančiųjų į bibliotekininkystės specialybę skaičių. Nuo 1967 m. bibliotekininkystės katedroje buvo kuriamas naujas mokymo planas, kuris numatė ruošti įvairių specializacijų bibliotekininkus, ir katedrai buvo leista

¹ Bibliotekininkystės skyrius VVU buvo įkurtas 1949 m., bet savarankiška katedra įsteigta 1952 m.

² *Jakelaitis V.* Kultūros statistika ir kultūros problemos.—„Kultūros barai“, 1972, Nr. 3, p. 36.

³ Atidarius Kauno Bendramoksliniame fakultete bibliotekininkystės skyrių, nebuvo įkurta katedra, todėl universiteto bibliotekininkystės katedros dėstytojai skaitė ten paskaitas ir daug prisidėjo prie pirmųjų laidų paruošimo.

padidinti stojančiųjų kontingentą. 1967—1969 m. priimta po 50 studentų, o nuo 1970 m.— 75.

1949—1971 m. į bibliotekininkystės specialybės stacionarinį skyrių įstojo 744 studentai⁴. Iki 1967 m. bibliotekininkystės specialybės studentai mokėsi penkis metus. 1967 m. baigė IV ir V kursai kartu, ir vėlesnės trys laidos pagal įvestas pereinamas programas studijavo keturis mokslo metus. Nuo 1967 m. vėl buvo pereita prie penkių mokslo metų programos.

Iš 1949—1966 m. priimtų stacionarinio skyriaus 444 bibliotekininkų buvo skirstyti 388 žmonės, o studijas baigė tik 364 studentai (žr. lentelę Nr. 2). Dėl įvairiausių priežasčių 80 studentų mokslo metų eigoje nutraukė studijas. „Nubyrėjusių“ skaičius didėja ypač pastaraisiais metais, kai labai išaugo stojančiųjų kontingentas. Pvz., iš 1967 m. priimtų 50 studentų ir 5 kandidatų 1972 m. pavasarį buvo skirstyti tik 39 studentai.

Kiekvieno kurso studentų vardiniai sąrašai žymiai keičiasi mokslo metų eigoje. Vietoj nebesimokančių bibliotekininkų iš neakivaizdinio skyriaus bei kitų specialybių priimami nauji žmonės, kurie kokia tai dalimi sumažina „iškritusiųjų“ skaičių. Palyginus studentų paskutinių mokslo metų sąrašus su pirmų kursų sąrašais, gana daug pavardžių nebesutinka. Pvz., 1967 m. baigė 4 studentai, 1968 m.— 3, 1965 m.— 5, 1970 m.— 1, 1972 — 6 studentai, kurie mokslo metų eigoje atėjo į vieną ar kitą kursą.

Šio straipsnio tikslas — pateikti anksčiau mažai tyrinėtus duomenis apie katedros parengtų specialistų kontingentus ir jų pasiskirstymą respublikos bibliotekose, siekiant parodyti absolventų vietą ir vaidmenį respublikos bibliotekiniame gyvenime.

Straipsnyje nagrinėjamas stacionarinį skyrių baigusį specialistų pasiskirstymą bibliotekose. Surinkti tikslūs duomenis apie neakivaizdinio skyriaus studentus praktiškai neįmanoma dėl daugelio priežasčių: daugiausia jie dirba rajonuose, be to, ryšiai tarp atskirų laidų žmonių daug silpnesni, negu stacionariame skyriuje, ir apie savo laidos žmones retas kuris galėtų suteikti tikslų žinių. Renkant duomenis apie stacionarinio skyriaus studentus, buvo galima panagrinti ne tik dabartines specialistų darbovietes, bet ir paskirstymo į darbą duomenis.

Bibliotekininkystės katedros veikla bei ją liečiančios problemos nėra išsamiai nušviestos spaudoje. Nors apie katedrą paskelbta nemažai literatūros (virš 90 pozicijų), tačiau didelę jos dalį sudaro kronikinių pobūdžio, mažos apimtys straipsniai arba trumpos žinutės. Daugiausia straipsnių apie bibliotekininkystės katedrą yra paskelbę įvairiu laiku eję katedros vedėjo pareigas doc. L. Vladimirovas, doc. V. Žukas, doc. K. Sinkevičius. Bibliotekininkystės katedros absolventų paskyrimo į darbą bei pasiskirstymo respublikos bibliotekose klausimai iki šiol bibliotekiniėje spaudoje nebuvo plačiau nagrinėti.

Visa statistinė medžiaga, pateikta straipsnyje apie stojančiųjų kontingentus, baigusį studentų skaičių bei jaunųjų specialistų paskirstymą, surinkta iš universiteto mokymo skyriaus ir VVU centrinio archyvo bylų. Daug žinių apie atskirų bibliotekininkystės katedros absolventų laidas, dabartines bibliotekininkų darbovietes ir pan. suteikė įvairių bibliotekų darbuotojai — bibliotekininkystės katedros absolventai.

Jaunųjų specialistų skirstymo metu dauguma absolventų buvo paskirti dirb-

⁴ Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto 1957 m. žinynas. V., 1957. 178 p. (Žinynas yra universiteto mokymo skyriuje).

ti į Kultūros ministerijos žinioje esančias bibliotekas. Iš 1954—1970⁵ m. baigiančių 396 studentų buvo skirstyta 388 (žr. lentelę Nr. 3), nes 8 studentai (2%) turėjo akademinės atostogos arba buvo palikti kartoti kursą antrus metus. Iš skirstomų 388 studentų faktiškai buvo paskirstyta 377, o 11 studentų (2,8%) dėl šeimininės padėties palikti be paskyrimo su teise įsidarbinti patiems. 3% paskirstytų jaunųjų specialistų atsisakė vykti į darbą pagal paskyrimą.

Bibliotekininkystės katedrą baigusiu specialistų didžiausias skaičius tenka Kultūros ministerijai: iš 377 paskirstytų į darbą studentų šios ministerijos žinion paskirti 306 (žr. lentelę Nr. 4), tai sudaro 81,1%. Dalis studentų paskirti LTSR Valst. Aukštojo ir spec. vidurinio mokslo ministerijos žinion — jai paskirti 25 jaunieji specialistai (6,6%). LTSR Mokslių Akademijai paskirta 11 žmonių, Valstybiniam spaudos komitetui — 6 žmonės. LTSR Švietimo ministerijai, buvusiai LTSR Liaudies ūkio Tarybai, LKP CK Partijos istorijos institutui paskirta po 5 žmones, o kitoms ministerijoms bei žinyboms, pvz., Juridinei komisijai prie LTSR Ministrų Tarybos, LKJS CK, Statybos ministerijai, Respublikiniam mokslinės-techninės informacijos ir propagandos institutui, Visasąjunginei Profesinių sąjungų tarybai bei kt.— po 1—2 žmones. Iš viso jaunieji bibliotekininkystės specialistai buvo paskirstyti 17 ministerijų bei žinybų.

1968 m. patvirtinus naują mokymo planą, kuris numatė ruošti atskirų specializacijų kadrus, daug vilčių buvo dėdama į techninių bibliotekų specializaciją — pirmą kartą respublikos techninės bibliotekos turėjo gauti aukštos kvalifikacijos, specialiai tam ruoštus kadrus. Bet kai 1972 m. pavasarį vyko

studentų skirstymas, ne visi pirmosios techninių bibliotekų specializacijos laidos žmonės buvo paskirti pagal profilį. Iš 14 studentų, ruošų dirbti techninėse bibliotekose ir informacijos tarnybose, 8 buvo paskirtos dirbti į bibliotekas, neatitinkančias jų profilio. Pasirodo, kad atskiros žinybos nebuvo laiku padavusios paraiškų būsimiems specialistams gauti. Neatitikimą tarp ruošiamų kadro profilio ir studentų paskirstymo reikia kuo greičiau pašalinti, nes tai neigiamai atsiliepia bibliotekų darbui. Ši problema buvo aktuali beveik per visą katedros gyvavimo laikotarpį. Ateityje, išleidžiant vis naujas specializuotų bibliotekininkų laidas, būtina studentus paskirti į bibliotekas, atitinkančias jų specializaciją.

Siekiant įprasminti katedros veiklos rezultatus, svarbu žinoti, kur šiuo metu dirba katedros absolventai, kaip jie pasiskirstę respublikos bibliotekose. Iš 1954—1970 m. paskirstytų 388 specialistų bibliotekininkais dirba 275 (žr. lentelę Nr. 5), susijusių su bibliotekininkyste darbą — 61 žmogus (informacinių tarnybų darbuotojai, specialybės dėstytojai ir laborantai, Kultūros ministerijos bei kultūros skyrių, Knygų rūmų, kolekatoriaus darbuotojai ir panašiai). Ne pagal specialybę dirba 28 žmonės. Kai kurie iš jų specialybę pakeitė tik prieš keletą metų. Pvz., Baliulis A. (baigė 1958 m.) bibliotekos darbuotoju buvo iki 1970 m. Už respublikos ribų išvyko 8 žmonės. Dalis jų pritaikė savo žinias ir tęsia bibliotekinį darbą naujoje vietoje, pvz., Gražytė A. (baigė 1956 m.) — Čekoslovakijoje, Dambrauskaitė A. (baigė 1966 m.) — Maskvoje. Aštuonių žmonių darboviečių nepavyko nustatyti.

Palyginus studentų paskirstymo vietas ir dabartines absolventų darbovie-

⁵ 1971 metais bibliotekinių laidos nebuvo, nes pereita prie penkių mokslo metų programos.

tes, galima nustatyti, kiek žmonių dirba iki šiol paskyrimo vietose⁶:

Metai	Paskirstytų absolventų sk.	Paskyrimo vietose tebedirbančių sk.
1954	14	3
1955	25	9
1956	21	1
1957	20	3
1958	22	5
1959	43	8
1960	19	3
1961	20	—
1962	20	1
1963	20	5
1964	19	3
1965	19	8
1966	14	1
1967	29	10
1968	25	10
1969	29	8
1970	18	11
Iš viso:	377	89

Iš viso paskyrimo vietose dirba 89 žmonės. Vadinasi, gana žymiai pasireiškia kadru su aukštuoju bibliotekiniu išsilavinimu judėjimas bibliotekų tinklų, žinybų, miestų atžvilgiu. Net 1970 m. baigusiujų dalis, nepraėjus trims metams po paskyrimo, jau spėjo pakeisti darbo vietas.

Panagrinėjus bibliotekininkystės katedros absolventų judėjimą nuo paskyrimo į darbą pradžios bibliotekų tinklų atžvilgiu, matyti, kad Respublikinėje bibliotekoje dirbančių katedros absolventų skaičius padidėjo beveik dvigubai (žr. lenteles Nr. 6 ir Nr. 7), viešo-

siose bibliotekose darbuotojų skaičius beveik nepakitė. Nežymiai sumažėjo katedros absolventų skaičius vaikų ir mokyklų bibliotekose, miestų bibliotekose daugiau kaip dvigubai sumažėjo katedros absolventų skaičius. Labai sumažėjo rajoninėse bibliotekose dirbančių skaičius: į rajonus buvo paskirta 118 jaunųjų specialistų, o dabar dirba tik 18 žmonių. Padidėjo techninėse bibliotekose bei informacijos tarnybose dirbančių katedros absolventų skaičius.

Palyginus absolventų paskirstymo duomenis ir dabartinę bibliotekininkystės specialybę baigusiu darbuotojų priklausomybę ministerijų ir žinybų atžvilgiu, matyti, kad per eilę metų kadrai iš Kultūros ministerijai priklausančių bibliotekų pereina ir į kitas ministerijas bei žinybas. Per skirstymus Kultūros ministerijos žinion pateko 81,1% absolventų, o dabartiniu metu kadru skaičius siekia tik 44,4% (žr. lenteles Nr. 4 ir Nr. 8). Padidėjo Aukštojo ir spec. vidurinio mokslo ministerijos sistemoje dirbančiųjų skaičius: paskirta buvo tik 6,6% specialistų, dabartiniu metu dirba 20%. Visai naujas reiškinys — nemažai išaugo techninių bibliotekų tinklo bei informacinių tarnybų darbuotojų skaičius: Neturėdamos savų specialistų, techninės informacijos tarnybos ir techninės bibliotekos padidino kadru tekamumą iš kitų sistemų bibliotekų. Skirstant absolventus, į centrinę techninę biblioteką buvo paskirti iš viso tik 5 žmonės, į mokslinės-techninės informacijos ir propagandos institutą — 2. Dabartiniu metu RMTB ir jos filialuose dirba 24 žmonės, kitose techninėse bibliotekose irgi 24 žmonės, kartu paėmus, tai sudaro 14,3%. Be to, 6 žmonės dirba LIMTI, o 14 — įvairiose informacijos tarnybose. Katedros absolventų judėjimą mi-

⁶ Kultūros ministerijos žinion buvo paskirti 38 žmonės, nenurodant konkrečios jų darbo vietos. Dėl to lentelėje galimi tam tikri netikslumai.

nisterijų ir žinybų bibliotekų tinkluose rodo palyginamoji lentelė:

Ministerijų ir žinybų pavadinimas	Paskirstyta	Dabar dirba
Kultūros m-ja	306	149
Aukšt. ir spec. m. m-ja	25	56
Švietimo m-ja	5	9
Sveikatos aps. m-ja	3	7
Mokslių Akademija	11	9
Valst. spaud. k-tas	6	15
Partijos ist. in-tas	5	1
LIMTI ir inf. tarnyb.	2	20
Techninės b-kos	5	48
ir t. t.		

Palyginus absolventų paskirstymo duomenis ir dabartines darbovietes miestų atžvilgiu, matosi, kad padėtis gerokai pasikeitė. Skirstant (žr. lentelę Nr. 9) į Vilniaus bibliotekas buvo paskirta 150 žmonių (39,7%), Kauno — 32 žmonės (8,4%), Klaipėdoje — 20 (5,3%), Šiauliuose — 23 (6,1%), Panevėžyje — 8 (2,1%) ir kituose respublikos miestuose — beveik vienodai, kaip ir Vilniuje — 38,1%, t. y. 144 žmonės.

Pastaruoju metu Kaune dirba 35 žmonės, Klaipėdoje — 9, Šiauliuose — 14, Panevėžyje — 10. Šiuose miestuose specialistų skaičius nežymiai pakitęs (žr. lentelę Nr. 10). Labai sumažėjo kituose respublikos miestuose dirbančių skaičius — nuo 144 (38,1%) paskirtų specialistų iki 32 (9,5%) dabar dirbančių žmonių. O Vilniuje, atvirkščiai, šis skaičius žymiai išaugęs — nuo 150 (39,7%) paskirtų iki 235 (70,1%) dabar dirbančių specialistų. Katedros absolventų paskirstymą bei dabartinių darboviečių pasikeitimą miestų atžvilgiu rodo palyginamoji lentelė:

Miestas:	Vilniuje	Kaune	Klaipėdoje	Šiauliuose	Panevėžyje	Kl.
Paskirta	150	32	20	23	8	144
Dabar dirba	235	35	9	14	10	32

Jaunųjų specialistų paskirstymo duomenys rodo, kad didžioji dalis bibliotekininkystės katedros absolventų patekdavo į Kultūros ministerijai priklausančius bibliotekų tinklus. Ilgą laiką tai apsprendė ir ruošiamų kadrų profilį. Išnagrinėjus statistinius duomenis apie dabartinį bibliotekininkystės katedros absolventų pasiskirstymą bibliotekose, matyti, kad vyksta žymus specialistų judėjimas bibliotekų tinklu, ministerijų ir žinybų, miestų atžvilgiu. Tai didele dalimi lemia neatitikimas tarp ruošiamų kadrų profilio ir studentų paskirstymo bei įvairios kitos priežastys. Nuo 1968 m. katedra ruošia kadrus pagal atskiras specializacijas (masinių, vaikų ir mokyklų, techninių bibliotekų tinklams). Gal būt, reikėtų ruošti kadrus ir mokslinėms bibliotekoms, nes darbas šiose bibliotekose turi savo specifiką. Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedra per dvidešimtį savo gyvavimo metų išsprendė daug jai iškilusių svarbių klausimų. Bet ir dabartiniu metu katedra susiduria su tokiomis problemomis, kaip respublikos bibliotekų poreikių tyrimas ir atitinkamas studentų apmokymo profilio nustatymas, darbo sąlygų pagerinimas respublikos bibliotekose, racionalus absolventų paskirstymas ir t. t. Nuo šių problemų sėkmingo išsprendimo priklausys ir tolesnė katedros veikla.

Bibliotekininkystės specialybės studentų priėmimo ir baigimo duomenys

Metai	Stacionarinis sk.		Neakivaizdi sk.		Vakarinis sk. (Kaune)	
	Priimta		Priimta		Priimta	
1949	25					
1950	26					
1951	25					
1952	25					
1953	27		50			
1954	50	14	51			
1955	26	23	52			
1956	25	16	61			
1957	20	20	54			
1958	20	22 20*	50 52*			
1959	20	41 46*	50 54*	17		
1960	20	22	75 80*	30		
1961	20	15 16*	75 97*	16 15*		
1962	20	21 20*	75	18 19*		
1963	20	20 22*	75 67*	38		
1964	25	17	75 77*	26		
1965	25	19	50 61*	31	25	
1966	25	15	50 51*	36	25	
1967	50	30	50 54*	28	25	
1968	50	24 23*	50	29	25	
1969	50	27	50	28	25	
1970	75	18	50	37	25	25
1971	75	1	50	28	25	21
Iš viso:	744	364	1093	362	175	46

VVU mokymo skyriaus duomenys apie bibliotekininkystės specialybės studentų priėmimą ir baigusiuju skaičių nesutampa su spaudoje paskelbtais duomenimis. Lentelėje nurodyti lygia-

grečiai abiejų šaltinių duomenys. X pažymėti skaičiai pateikti: *Sinkevičius K.* Aukštasis bibliotekininkystės mokslas Tarybų Lietuvoje.—„Knygotyra“, 1(8), 1970, p. 13.

Bibliotekininkystės specialybės studentų priėmimo ir baigimo duomenų palyginimas

Laida	Stacionarinis skyrius					Neakivaizdinis skyrius				Skirtumas
	Priimta		Skirst. į darb.		Baigė	Priimta		Baigė		
	Metai	Stud. sk.	Metai	Stud. sk.	Stud. sk.	Metai	Stud. sk.	Metai	Stud. sk.	
I	1949	25	1954	14	14					
II	1950	26	1955	25	23					
III	1951	25	1956	21	16					
III	1952	25	1957	20	20					
IV	1953	27	1958	25	22	1953	50	1959	17	33

	Stacionarinis skyrius						Neakivaizdinis skyrius				
	Priimta		Skirstant į		Balgė	Skirtumas	Priimta		Balgė		Skirtumas
	Metai	Stud. sk.	Metai	Stud. sk.	Stud. sk.		Metai	Stud. sk.	Metai	Stud. sk.	
V	1954	50	1959	44	41	9	1954	51	1960	30	21
VI	1955	26	1960	23	22	4	1955	52	1961	16	36
VII	1956	25	1961	22	15	10	1956	61	1962	18	43
VIII	1957	20	1962	20	21	+1	1957	54	1963	38	16
IX	1958	20	1963	20	20	—	1958	50	1964	26	24
X	1959	20	1964	19	17	3	1959	50	1965	31	19
XI	1960	20	1965	19	19	1	1960	75	1966	36	39
XII	1961	20	1966	14	15	5	1961	75	1967	28	47
XIII	1962	20	1967	13	30	10	1962	75	1968	29	46
XIV	1963	20	1967	16	30	10	1963	75	1969	28	47
XV	1964	25	1968	25	24	1	1964	75	1970	37	38
XVI	1965	25	1969	30	27	+2	1965	50	1971	28	22
XVII	1966	25	1970	18	18	7					
	Iš viso:	444		388	364	80		793		362	431

Lentelė Nr. 3

Jaunųjų specialistų paskirstymo duomenys

Paskirstymo ži	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso	%
	Studentų sk.	14	25	22	20	25	46	23	22	21	21	20	19	14	30	26	30	18	396
Neskirstyta: Palikta II metus Akadem. atost. Iš viso:			1 1			2 2			1 1	1 1	1			1 1	1 1			7 6	2,
Skirstoma	14	25	21	20	25	44	23	22	20	20	19	19	14	29	25	30	18	388	97,9
Faktiškai pask.	14	25	21	20	22	43	19	20	20	20	19	19	14	29	25	29	18	377	96,3
Leista laisvai pasir. darbą					3	1	4	2								1		11	2,8
Atsisakė vykti pagal paskyr.			4	5		2					1							12	3,

Duomenys apie jaunųjų specialistų paskirstymą surinkti iš VVU mokymo skyriaus ir VVU Centrinio archyvo

bylų „Jaunųjų specialistų paskirstymo medžiaga“ (1954—1970 m.).

Lentelė Nr. 4

Jaunųjų absolventų paskirstymas ministerijų ir žinybų atžvilgiu

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso	%
Iš viso paskirstyta:	14	25	21	20	22	43	19	20	20	20	19	19	14	29	25	29	18	377	100
Kultūros m-ja	10	17	21	13	15	36	16	19	18	17	14	18	12	24	21	24	11	306	31,1
Svietimo m-ja		2									2							5	1,3
Aukšt. ir spec. m. m-ja	1	3		3	2		2		2	1	1		1	1	3	2	4	25	6,6
Sveikatos aps. m-ja	1					2												3	0,7
Sątybos m-ja					1													1	0,3
Vidaus reik. m-ja					1													1	0,3
Valst. spaud. k-tas														1	1	3	1	6	1,8
Mokslų Akademija	2	1		2	1	2	1	1		1								11	2,9
Jurid. k-ja prie LTSR MT											1							1	0,3
Liaudies ūkio taryba					2	2				1								5	1,3
Aklųjų dr. centrinė v-ba						1												1	0,3
Resp. m.-t. inf. ir prop. in-tas														1			1	2	0,5
Visas. profes. sąj. t-ba					1													2	0,5
LLKJS CK					1													1	0,3
Taryb. darb. kurs. prie LTSR MT														1				1	0,3
Part. ist. in-tas	2										1		1	1				5	1,3

Lentelė Nr. 5

Duomenys apie bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedrą baigusiu absolventų dabartinį pasiskirstymą

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso	%
Skirstytų studentų sk.	14	25	21	20	25	44	23	22	20	20	19	19	14	29	25	30	18	388	100
B-kų darbuotojai	8	17	15	16	18	31	17	16	12	16	13	15	11	21	1	19	12	275	70,8
Informatoriai		2			1	3	3	3	2		2	1		1	1	1	1	20	5,1
Bibl. kat. ir dėst.	2	3	1		2	1		1	1		1			1	1		3	17	4,3
Kult. m-los labor.																		1	0,2
Aspirantai											1					1		1	0,2
Dirba Kult. m-joje			1								1					1		3	0,7
Dirba kult. skyr.					1							1			1			4	1,
Knygų rūmų darb.	1	1		1	1	1		1						2	2	1		9	2,3
Knygų bazės darb.			1		1											1		3	0,7
Dirba kolektočiuje						1				1							1	3	0,7
Pakeitė spec.		2	1	2	1	6	1	1	4	1		1	2		3	3		28	7,2
Šiuo metu nedirba				1						1				1				4	1,
Išv. už resp. ribų	1		1								1	1	1		1			8	2,
Dingo be žinios						1											1	1	0,2
Mirė	1				1		2									1		4	1,
Nepavyko išaišk.	1		1						1	1				3		1		8	2,

Duomenys apie dabartinį absolventų pasiskirstymą rinkti 1972 m. sausio—vasario mėn.

Kultūros ministerijai paskirti katedros absolventai

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso	%
Faktiškai paskirst.	14	25	21	20	22	43	19	20	20	20	19	19	14	29	25	29	18	377	100
Kult. m-jai pask. vienetais	10	17	21	13	15	36	16	19	18	17	14	18	12	24	21	24	11	306	81,1
Kult. m-jai pask. (%)	71,4	68	100	65	68,1	83,7	84,2	95	90	85	73,6	4,7	85,7	82,7	84	82,7	64,4		
Respubl. b-ka	1	2			3	5				5	4	1			1	1	2	26	5,1
Viešosios b-kos	1	2	3	2	4	4		1		1		5	2	2	4	7	3	41	13,3
Rajoninės b-kos			8	3	4	10	2	11	14	2	6	8	6	17	9	7	1	118	38,5
Miestų b-kos	4	3	1	5	2	4		3	1	5	4	2	2	3	6	3	3	50	16,3
Vaikų b-kos arba vaikų lit. skyr.			4		1	5	5	1	1			1		2	1			21	6,8
Kultūr. m. žinion		4	3	1		1	5	2	2	3			2			6		29	9,4
kitur	1	5		1		1											1	9	2,9
Vilniaus m. kult. sk.							1	1				1					1	4	1,3
Klaipėd. m. kult. sk.							2											2	0,6
Kauno m. kult. sk.							1											1	0,3
Knygų rūmai		1		1		5												7	2,2
Resp. kolekt.										1								1	0,3
Muzikinės b-kos			1			1												2	0,6
Kult.-šviet. techn.	2				1													3	0,9

Bibliotekos, kuriose dabartiniu metu dirba katedros absolventai

Masi	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso
Viešosios b-kos		2		2	3	7	4	1		2	1	7	2	4	5	6	2	47
Rajoninės b-kos			1		1	2			2	1	1	1		5	3	1		18
Miestų b-kos		2	1	1		4	2		1	1	1			3	3	1	1	17
Vaikų ir m-lų b-kos		2			1	2		1		2	2	1		3				14
Kaimo b-kos							1											1
Techninės b-kos	1	4	1	2	4	7	2	1	2	2	5	4	4	3		5	1	48
Universalios mokslinės b-kos:																		
Respublikinė b-ka	5	3	1	7	2	5	4	4	2	6	3	1	1		1	2	2	49
VVU mokslinė b-ka			1	2	1	1	2	1	2				1		1	1	2	19
MA Centrinė b-ka		2	5		1	1	1								1			7
Kitos b-kos		1	1					1								2		5
Specialios b-kos:																		
Medicinės b-kos								3		2	1		1	1	1			9
Zemės ūkio b-kos					2			3						1				6
Muzikinės b-kos		1	1															2
Kitos b-kos	1		2	2	4	2	1	1	2			1	2	1	4	2	2	27

Lentelė Nr. 8

Ministerijos ir žinybos, kurių tinkluose dabartiniu metu dirba katedros absolventai
Bendras dirbančiųjų skaičius: 335

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Iš viso	%
Kultūros m-ja			1					1		1		1			1	1		3	
Kultūros skyr.		9			1	18	11	5	5	11	6	10	3	14	10	10	5	149	44,4
Bibliotekos	5	1	4	10	6	2	2	1	1	1	1							4	
Svietimo m-ja		1			2	4	2	1	1	1	1				1			9	
Aukšt. ir spec. vid. m-lo m-ja	2	1	9	4	2	2	3	4	5	1	1	1	1	2	3	3	4	49	
Bibliot. Dest., lab.	2	3	1		2	1	1	1	1	1	1			1	1	1	3	18	20,
Sveikatos aps. m-ja							3	3										7	
Zemės ūkio m-ja					1		1	1										2	
Vidaus reikalų m-ja															1			1	
Mokslų akad. b-kų sistema													1		1		1	9	
Valst. spaudos k-tas	1	1	1	1	1	1	1			1			1	2	2	2	1	15	
Part. ist. in-tas ir kt. part.						2											1	2	
Visasaj. prof. sąj. taryba													1					1	
Taryb. darb. kursai prie LTSR MT														1				1	
Teismo eksp. moksl.-tyr. in-tas								1										1	
Liet. Aklujų draug. centr. v-ba										2	2							1	
Techninių b-kų tinkl.	1	3	1	1	2	4	2	1		2	2	1	1	2		3		48	14,3
Kitos techn. b. Inform. organai	1	1	1	2	3	2	1	1	1	3	3	3	3	1	2	2	1	1	
LIMTI [vairios inf. tarn.				1	2	2	2	2	2	1	1	1	1		1	1		20	5,9

**Paskirtų į darbą bibliotekininkystės katedros absolventų pasiskirstymas
respublikos miestuose**

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	iš viso	%
Paskirstytų stud. skaičius	14	25	21	20	22	43	19	20	20	20	19	19	14	29	25	29	18	377	100
Vilnius	9	14	6	8	9	18	9	4	4	12	10	6	6	7	5	12	11	150	39,7
Kaunas	3	3	1	4	4	7	1					1	2	2	4	1	1	32	8,4
Klaipėda	2	1	3	1	1	2	2			1		2		1	4	1	1	20	5,3
Šiauliai		4	2	2	4	1		1		1		1		2	1	1	2	23	6,1
Panevėžys						1						1	1			5		8	2,1
Kiti respublikos miestai		3	9	9	4	14	7	15	9	6	9	8	6	17	11	9	4	144	38,1

Lentelė Nr. 10

**Dabartinių metų dirbančių bibliotekininkystės katedros absolventų pasiskirstymas
respublikos miestuose**

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	iš viso	%
Paskirstytų stud. skaičius	14	25	21	20	22	43	19	20	20	20	19	19	14	29	25	29	18	377	
Dirba pagal specialybę	11	23	18	17	23	37	20	21	15	17	18	17	11	25	21	24	17	335	00
Vilnius	11	20	16	14	18	27	13	15	12	12	15	9	9	9	10	16	9	235	70,1
Kaunas				1	1	4	4	3	4	1		2	1	6	4	4	4	35	10,4
Klaipėda						1	1					2		2	2			9	2,6
Šiauliai		2		2	1	1	1					1		3	1	1	2	14	4,1
Panevėžys			1		1	1	1					1	1			5		10	2,9
Kiti respublikos miestai		1	1		2	3	1	2	2		3	2		7	4	2	2	32	9,5

**ВЫПУСКНИКИ КАФЕДРЫ БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И
НАУЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ ВГУ В БИБЛИОТЕКАХ
ЛИТОВСКОЙ ССР**

Б. ДИРГЕЛАЙТЕ

Резюме

Кафедра Библиотекведения и научной информации исторического факультета Вильнюсского университета В. Капсукаса — единственное учебное заведение в Литве, готовящее библиотекарей с высшим образованием. В 1972—1973 учебном году кафедра начала работу, отмечая двадцатилетие своего основания.

За небольшой промежуток времени она достигла хороших результатов в разных сферах своей деятельности: подготавливая квалифицированных специалистов для библиотек республики, развивая научно-исследовательскую работу в области библиотекведения и библиографии и т. д. Но самая главная задача кафедры —

как можно лучше теоретически и практически подготовить молодых специалистов.

Цель настоящей статьи — выявить и проанализировать еще не исследованные данные о контингенте специалистов, подготовленных кафедрой, их распределении по библиотекам разных типов и сетей Литовской ССР, чтобы показать место и роль выпускников кафедры в библиотечной жизни республики. В основу статьи положены статистические данные о распределении специалистов, подготовленных стационарным отделением. Собрать точные сведения о выпускниках заочного отделения практически невозможно по многим причинам. Собирая данные о студентах стационара, можно было проанализировать не только место работы специалистов, но и данные о распределении на местах работы. Весь статистический материал, использованный в статье о контингенте поступающих, о числе окончивших студентов, о распределении молодых специалистов собран из документов учебного отдела университета и центрального архива ВГУ. Много данных о выпускниках разных лет и местах их работы предьявляли бывшие выпускники кафедры. Весь основной фактический материал представлен в таблицах, составленных автором этой статьи.

Данные распределения молодых специалистов показывают, что большая часть выпускников кафедры библиотековедения были на-

значены работать в сети массовых и детских библиотек Министерства Культуры Литовской ССР. Долгое время это определяло и профильготавливаемых кадров. Несмотря на это, часть выпускников со временем, как это видно из статистических данных, переходят в другие сети. Движение специалистов по отношению сетей, министерств, городов довольно интенсивно и частью определяется несоответствием между профилемготавливаемых кадров и распределения студентов на работу, а также и другими причинами. С 1968 года кафедра организует обучение кадров по разным специализациям (для сетей массовых, детских и школьных, технических библиотек). Может быть, надо было готовить кадры для научных библиотек, так как работа в этих библиотеках имеет свою специфику. Кафедра Библиотековедения и научной информации за период своей двадцатилетней деятельности решила много возникших на ней важных вопросов. В настоящее время кафедра сталкивается с такими проблемами, как исследование нужд библиотек республики и соответственное установление профиля обучения студентов, улучшение условий работы библиотекарей, рациональное распределение выпускников и т. д. От успешного решения этих проблем зависит и дальнейшая деятельность кафедры.

THE GRADUATES OF THE LIBRARY AND SCIENTIFIC INFORMATION CHAIR OF THE V. S. U. AT THE LIBRARIES OF LITHUANIA

B. DIRGĖLAITE

Summary

The Library Science and Scientific Information Chair of the Historical faculty of the Vilnius V. Kapsukas State University is the only college in Lithuania giving the high education to the librarians. The Chair began the 1972—1973 year with celebrating its twentieth anniversary. During a short period the Chair achieved good results in various branches. It gave scilled specialists for the libraries of our republic and develops the scientific and

resurch activity e. t. c. But the main task of the Chair is to give practical and theoretical knowledge to the young specialists.

Having shown some not well known facts about the contingent of the specialists educated at the Chair and their dislocation, the author of the article makes an attempt to find the place and the role of the graduates in the library life of our republic. Wheu speaking about the distribution the author of the article

speaks only about the day students. It is quite impossible to collect the punctual facts about the correspondent students. When collecting the information about the day students we have possibility to note where the graduates work at the present time as well as to learn the facts of their distribution.

The whole material of the article about the contingent of the abiturients and the graduates and the facts about the distribution of the young specialists was taken from the Studying Department and the Central Archives of Vilnius State University. The graduates of the Chair themselves have sent much information about the places of their work. The whole material and the figures are represented by the means of tables, made by the author of the article.

All what we know shows, that the largest part of the graduates work in the library net of the Ministry of Culture. This fact has determined the type of training the specialist at the

Chair. The statistical facts of the determination this year show us the movement of the young specialists from one library net to another one. The main reason of such movement is the disparity of the type of training with the determination of the young specialists. Since 1968 the Chair has been training the specialists for different library nets (kindergartens, school libraries, public libraries, technical libraries). But to this day the specialists for the scientific libraries are not trained at the University, while the work at this type of the libraries has its own specific character. Since its foundation the Library and Scientific Information Chair solved many important problems during twenty years of its existence. Now the chair meets the following problems: the studying of library needs of our republic and finding out the type of training students according to them, the improving of conditions for the librarians, the rational determination of the Chair depends on successful solving this problems.